

Energie transitie

Juli 2025

Ondernemend
Alkmaar

Samenvatting

Netcongestie belemmert groei, verduurzaming en nieuwbouw in de Regio Alkmaar, terwijl de oplossingen van netbeheerders pas worden verwacht rond 2035.

Daarom stelt Ondernemend Alkmaar de volgende oplossingsrichtingen voor:

- // Brede aanpak netcongestie: niet alleen netverzwaring, maar ook energiebesparing en slimmer netgebruik.
- // Duurzame energiebronnen slim combineren, opslag en energiemanagement stimuleren.
- // Vergunningen voor kleine windmolens versoepelen.
- // Collectieve warmtenetten versnellen met hulp van nieuwe wetgeving (Wgiw).
- // Energiedelen onder ondernemers mogelijk vanaf april 2025.
- // Betere data-inzichten voor netgebruik en verbruik nodig.

Centrum voor Verduurzaming (CvV)

- // Ondersteunt ondernemers met advies, data en verduurzamingsplannen.
- // Actief op meerdere bedrijventerreinen, wil uitbreiden naar binnenstad.
- // Vraagt structurele steun van gemeenten, provincie en netbeheerders.

Energyhubs

- // Lokale samenwerking voor duurzame opwek, opslag en deling van energie.
- // Ondernemers hebben behoefte aan collectieve laadpleinen per bedrijventerrein.
- // Kansen voor kleine windmolens, warmte-uitwisseling en geothermie.

//

Prioriteiten (korte termijn)

- // Regelgeving aanpassen voor duurzame opwek.
- // Samenwerking verbeteren tussen ondernemers, overheid en netbeheerders.
- // Warmtevisie per wijk en bedrijventerrein opstellen.
- // Energie-infrastructuur vastleggen in ruimtelijke plannen.

\\

Inhoudsopgave

1	Inleiding	// 4
2	Duurzame energie, warmtenetten en data delen	// 5
3	Organisatiegraad en financiering Centrum voor Verduurzaming Regio Alkmaar	// 6
4	Energyhubs	// 7
5	Organisatiegraad	// 8
6	Ambities van Ondernemend Alkmaar	// 8
7	Concrete maatregelen op korte en lange termijn	// 9
8	Verwachtingen van stakeholders	// 10
9	Prioritering	// 11
10	Tot slot	// 11

// HVC levert warmte uit restafval.

1 Inleiding

In dit document van Ondernemend Alkmaar wordt beschreven op welke wijze netcongestie kan worden aangepakt.

Er is in de regio Noord-Holland Noord maar zeker ook in Regio Alkmaar sprake van netcongestie waardoor levering van elektriciteit en terug levering van duurzaam opgewekte energie niet naar wens is te realiseren. De netbeheerders Tennet en Liander erkennen deze problematiek, maar hun plannen om hier wat aan te doen hebben pas in 2035 effect.

De Regio Alkmaar bruist echter van de activiteiten – zoals de vestiging van nieuwe bedrijven, bedrijfsverplaatsingen, bedrijfsuitbreiding, bedrijven die willen verduurzamen en woningbouw – die in de problemen komen door gebrek aan beschikbare energie. Veel ondernemers staan in een lange wachtlijst om door de netbeheerder aangesloten te worden.

2 Duurzame energie, warmtenetten en data delen

Ondernemend Alkmaar heeft verschillende voorstellen om de netcongestie op kortere termijn aan te pakken:

// Windmolen Boekel staat op bedrijventerrein de Boekelermeer in Alkmaar.

Energiebesparing

// De aanpak van netcongestie moet worden verbreed. Nu ligt de focus te eenzijdig op snellere uitbreiding van het elektriciteitsnet. Dat leidt tot hoge maatschappelijke kosten. Verzwaring van het net moet samenlopen met energiebesparing en het beter benutten van het net.

Windenergie

// Vele ondernemers hebben geïnvesteerd in zonne-energie door vele panelen op de opstallen of in het terrein toe te passen. De ervaring is dat ondernemers niet alleen afhankelijk kunnen zijn van zonne-energie. In de wintermaanden is er te weinig opwek en in de nachten is er geen opwek. Een combinatie van opgewekte zonne-energie met opgewekte windenergie en overige duurzaam opgewekte energie, opslag en energiemanagement kan een onderneming jaarrond onafhankelijk maken van de netbeheerders. Dit is niet alleen mogelijk voor individuele ondernemers maar vooral ook voor ondernemers die collectief samenwerken of bereid zijn te investeren in collectieve voorzieningen.

// Echter, veel regelgeving is gebaseerd op de grote windmolens. Molens die hoofdzakelijk terug leveren aan het net met mogelijke problemen als gevolg. Nu is er behoefte aan regelgeving die plaatsing (Vergunning) mogelijk maakt voor kleine windmolens. Molens van 15 tot 40 meter hoog die inzetbaar zijn op agrarische percelen, op bedrijventerreinen, langs openbare voorzieningen. Een ondernemer met opwek van zowel zonne- als windenergie kan jaarrond duurzaam zijn bedrijf runnen, uitbreiden en/of duurzaam uitbreiden.

Collectieve warmtenetten

// Om de gestelde doelen van de energietransitie te behalen, is de rol van de gemeente onmiskenbaar. De eerste kamer heeft om die reden de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) en de energiewet aangenomen. Deze wetten geven de gemeenten een concrete rol in de energietransitie en de warmtetransitie.

// Gemeenten moeten iedere 5 jaar een warmteprogramma opstellen, zo staat in de Wgiw. Hiermee is inzichtelijk welke gebieden wanneer van aardgas afgaan en wat mogelijke alternatieven zijn. De wet geeft gemeenten de ruimte om het omgevingsplan te wijzigen en de einddatum van gas vast te stellen.

// Ondernemers vragen van de gemeente een beleid voor de warmtetransitie op bedrijventerreinen.

// Ondernemers vragen van de gemeente een keuze voor een alternatief op aardgas in de historische kernen.

// De Wgiw verbetert de haalbaarheid van collectieve warmtenetten, gaat netcongestie tegen en realiseert een duurzamere, onafhankelijke en rechtvaardige warmtevoorziening.

Energie delen

// Met inwerking treden van de energiewet per 1 april 2025 kunnen ondernemers zelf opgewekte energie met elkaar uitwisselen. De volgende stap is dit mogelijk maken zonder tussenkomst van de energieleverancier. Energie delen draagt fors bij aan vermindering van netcongestie en biedt zo ruimte voor zowel woningbouw als economische ontwikkeling.

Data Netbeheerders

// Netbeheerders stellen data beschikbaar van het Net, capaciteiten van lussen en ringen moeten beschikbaar zijn voor allen die werken aan collectieve oplossingen om ruimte te creëren voor nieuwe initiatieven.

Data verbruikers

// Duurzaamheidsloketten, fixers en adviesbureaus moeten eenvoudig over kwartierdata van ondernemers kunnen beschikken ter onderbouwing van advies.

Beter benutten

// Er is winst te behalen door beleidskeuzes. Door gedragsverandering bij gebruikers op gang te brengen is het mogelijk om de spits op het elektriciteitsnet te mijden. Zowel Netbeheerders, gemeenten als ondernemers moeten hieraan werken.

Sneller bouwen

// Creëren inzicht in wanneer, wat en waar de betaalbaarheid, de schaarse ruimte, woningbouw en economische ontwikkeling onnodig onder druk staan. Omdenken is noodzakelijk en urgent.

3 Organisatiegraad en financiering Centrum voor Verduurzaming Regio Alkmaar

Ondernemend Alkmaar houdt rechtstreeks contacten met haar leden. Dit zijn de voorzitters van de bedrijventerreinen en winkelcentra. Daar bespreken wij de meest urgente problemen. De bedrijven- en winkeliersverenigingen met problemen dienen gehoord en geholpen te worden.

Ondernemend Alkmaar heeft vanwege de urgentie van de problemen, de capaciteit en de benodigde kennis het initiatief genomen om samen met de ondernemers in Regio Alkmaar "Het Centrum voor Verduurzaming Regio Alkmaar" (CvV) op te richten. De ondernemers in Alkmaar kunnen voor individuele en collectieve vraagstukken terecht bij het CvV.

Bij het CvV werken goed opgeleide medewerkers waardoor men de vragen die op ons afkomen aankan maar sterker nog de medewerkers bezoeken de ondernemers om een plan uit te werken.

Het CvV voert een belangrijke taak van de overheden en de netbeheerders uit doordat het CvV zo dicht bij de lokale ondernemers staat. Ondernemend Alkmaar inventariseert in haar ledenvergadering de stand van zaken en adviseert het CvV om daar waar nodig actief contact op te nemen.

Het CvV wordt financieel ondersteunt door de regio gemeenten en Provincie NH. Dit is tot stand gekomen nadat

het Duurzaamheidsloket Westfriesland succesvol met dit initiatief was gestart.

De ondernemers zien graag dat ook de netbeheerders het CvV financieel gaan ondersteunen. Inzet van het CvV zal leiden tot besparingen bij de netbeheerders. Het CvV is een duurzaamheidsloket 2.0. Het CvV gaat verder dan aanjagen ofwel ondernemers overtuigen van de noodzaak dat energie besparen, data delen en investeren in individuele of collectieve oplossingen nodig is tijdens deze tijden van serieuze congestie. Middels het analyseren van data en het voeren van gesprekken met ondernemers waaruit toekomstplannen blijken schrijft het CvV een advies met daarin de uitwerking van meerdere scenario's. De keuze is aan de ondernemers.

De Provincie NH draagt bij vanuit het PVB (Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen) voor het aanjagen van initiatieven. Zowel Ondernemend Alkmaar als het CvV zijn erg gelukkig met het feit dat de regio gemeenten bijdragen zodat

er ook aandacht kan worden geschonken aan winkelcentra en separate bedrijven.

Ondernemend Alkmaar is afhankelijk van gemeente Alkmaar als het gaat om regelgeving, subsidies en beleidsstukken. Door capaciteit problemen bij de gemeente stellen wij de gemeente voor om extra te investeren in het CvV.

Het CvV slaagt erin om personeel aan te trekken om ondernemers te bezoeken, data te inventariseren en analyseren om vervolgens maatwerk advies te schrijven. Wij zien graag dat gemeente Alkmaar het budget dat zij besparen doordat zij niet aan deze mensen kunnen komen beschikbaar stellen aan het CvV.

Het CvV is in Alkmaar actief op De Beverkoog en De Boekelermeer. Daarnaast wordt er gewerkt in Breekland, Zandhorst, Westerdel, Castricummerwerf en centrum Castricum. Het CvV wil zo spoedig mogelijk beginnen in het historisch centrum van Alkmaar. Daar is de urgentie groot. Een stijgend aantal pandeigenaren c.q. investeerders willen het energielabel van hun pand fors verlagen.

Daarvoor ontbreekt momenteel de volgende informatie:

// Hoe ziet de warmtetransitie er uit in de binnenstad.

// Wat zijn de plannen van Liander om meer energie beschikbaar te stellen;

// Wat zijn de mogelijkheden op monumenten;

// Is een zero emissie zone in 2030 een eis waardoor laadvoorzieningen benodigd zijn.

// Is er overcapaciteit te organiseren op bedrijventerreinen waardoor ook het centrum energieneutraal kan worden.

// Wie stimuleert de individuele ondernemers.

// Is er nog nieuwbouw in het centrum mogelijk.

Het CvV wil groeien in omvang. Men wil iemand aannemen die op basis van een Plan van Aanpak dat wordt gedragen door gemeente en netbeheerders in overleg met de ondernemers om de problemen op te lossen.

Het CvV communiceert met ondernemers, inventariseert data van ondernemers en netbeheerders, onderzoekt mogelijkheden in overleg met erfgoed om vervolgens oplossingsrichtingen aan de ondernemers die bereid zijn te investeren in besparen en verduurzamen te adviseren. De ondernemers zullen zelf met regionale bedrijven de oplossingen realiseren.

4 Energyhubs

Op bedrijventerreinen willen ondernemers maximaal profiteren van elkaar door energie duurzaam op te wekken, op te slaan indien nodig en vervolgens de energieruimte met elkaar te delen. Daardoor is het mogelijk om nieuwe bedrijven te laten starten, bedrijven te verduurzamen of uit te breiden.

Ondernemend Alkmaar zal in overleg met haar bedrijvenverenigingen strategieën uitwerken om zo efficiënt mogelijk een energie coöperatie op te richten. Van provincie, gemeenten, netbeheerders, ROM-Inwest en de ondernemers wordt in dit opzicht veel verwacht.

Vele ondernemers hebben reeds geïnvesteerd in de opwek van zonne-energie. Een groeiend aantal ondernemers investeert in opslag faciliteiten maar een jaarrond duurzaam rondkomen gaat niet lukken. Er is een aanvullende duurzame opwek benodigd in de wintermaanden. Er is windenergie benodigd. Windmolens van 200 meter roepen weerstand op. Wij zien graag op bedrijventerreinen en bij agrarische ondernemers mogelijkheden voor kleine windmolens (tot 50M).

Naast wind is distributie van restwarmte wellicht een oplossing maar dat moet sterk afgewogen worden tegen de mogelijkheden van geothermie, aqua-thermie, biogas, waterstof of vergelijkbare alternatieven. De keuze hangt af van beschikbare ruimte, afstand tussen opwek en afname, distributie en het aantal afnemers waardoor een kostprijsberekening is te maken.

// **Energy hubs voor complete bedrijventerreinen is een te grote uitdaging. Het is beter om te starten met de ondernemers op een bedrijventerrein die investeringsbereid zijn.**

//

5 Organisatiegraad

Er is op lokaal c.q. regionaal niveau structureel overleg nodig tussen gemeenten, netbeheerders en ondernemers. Tot op heden bestaat dit overleg alleen op provinciaal niveau.

Op gemeentelijk niveau kan gewerkt worden aan input voor overleg op provinciaal niveau. De partijen zijn onderling niet goed genoeg geïnformeerd over Regionale Energie Strategie (RES), de energie infrastructuur, de stand van zaken met betrekking tot visie vorming, de stand van zaken met betrekking tot Ruimtelijke Ordening procedures c.q. vergunningen, de regelgeving en de investeringsbereidheid ofwel de investeringsramingen van een ieder.

De urgentie is echter groot. De benodigde ruimte voor energie-infrastructuur zal vastgelegd moeten worden in het Ontwikkelperspectief dat in 2025 wordt vastgesteld voor

een reeks van jaren. Daarnaast dienen er trace's vastgesteld moeten worden voor de benodigde hoog- en midden spanningskabels en voor de trafostations.

Ondernemend Alkmaar stelt een periodiek overleg voor om bovenomschreven onderwerpen met elkaar te bespreken.

Ondernemend Alkmaar beschikt over een Netwerk Ondernemend Alkmaar (een intranet voor ondernemers) middels dit communicatie medium kunnen ondernemers geëncquêteerd en geïnformeerd worden. Voor overheden een uiterst interessante optie.

6 Ambities van Ondernemend Alkmaar

Een grotere rol voor innovatieve verduurzaming dan tot op heden in de beleidsstukken en wetgeving het geval is.

// Ondernemers realiseren oplossingen om volledig energieneutraal te worden;

// Ondernemers realiseren warmtenetten om collectief warmte van elkaar af te nemen;

// Ondernemers kunnen door ingrepen in het net van Liander extra elektra capaciteit winnen waardoor er ver voor 2035 aansluitmogelijkheden ontstaan en de wachtlijsten ingekort kunnen worden;

// Ondernemers ontwikkelen producten om tot bezuiniging te komen, opslag te organiseren, Productie en transportmogelijkheden te verduurzamen, spits te mijden, van het aardgas af te gaan, windenergie in te zetten, getijde energie in te zetten, slim energie te distribueren, AI en robotisering in te zetten, flexibilisering te maximaliseren etc. Overheden maar ook ROM-Inwest moeten dit maximaal ondersteunen.

Een energieneutraal Alkmaar in 2040 en een klimaatneutraal Alkmaar in 2050.

Realisatie van verduurzamingsprojecten.

Er is genoeg gesproken over maatregelen, nu is het tijd voor snelle realisatie.

//

Alkmaar moet in NHN de regierol pakken.

//

Ondernemers in NHN moeten samenwerken, bedenken wat er wel kan en bijdragen aan een cultuuromslag als het gaat om de energietransitie.

7 Concrete maatregelen op korte en lange termijn

Korte Termijn (1 – 2 jaar):

// Opstarten structureel overleg tussen overheden, netbeheerders en ondernemers.

// Opstellen en vaststellen energie en warmtetransitie visiedocumenten op basis waarvan is vastgelegd per wanneer welke wijk, welk bedrijventerrein onderworpen wordt aan welke transitie. Dit moet gebeuren voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2026.

// Initiatieven zoals het Centrum voor Verduurzaming structureel betrekken bij de opgave van de gemeente en dan ook structureel voorzien van de benodigde middelen.

// Alle nieuwbouw van woningen tot bedrijven en leisure voorzieningen energieneutraal ontwerpen en realiseren. Daar waar mogelijk voor overcapaciteit zorgdragen om de gemeente energieneutraal te maken.

// Uitvoeren energieneutraal beleid voor alle gemeentelijke gebouw-, proces en transportmiddelen.

Lange termijn (5 – 10 jaar):

// Verminderen regeldruk om zo spoedig mogelijk alle plannen van Tennet en Liander te realiseren.

// Realiseren energie coöperaties op alle bedrijventerreinen in Alkmaar.

// Invoeren van een zero emissie beleid in het historisch centrum van Alkmaar.

// Energieneutrale woningen

8 Verwachtingen van stakeholders

Van de overheid:

- // Uitvoering Wgiw en de energiewet. Maak eenmaal per vijf jaar een warmtevisie waaruit blijkt welke bedrijventerrein, winkelcentrum wanneer van het gas af gaat en wat de mogelijke alternatieven zijn.
- // Maak het ruimtelijke ordening technisch (Omgevingsvisie) mogelijk om op bedrijventerreinen, agrarische percelen en nabij openbare linten kleine windmolens te plaatsen.
- // Structureel overleg inzake verduurzaming bedrijventerreinen en winkelcentra op basis van een visie op de energietransitie per wijk, bedrijventerrein, winkelcentrum.
- // Snelle besluitvorming en investering in de verduurzaming van bedrijventerreinen en winkelcentra.
- // Een regierol waaruit blijkt dat de overheid probleemeigenaar is van de ontstane congestie problemen. De overheid is aandeelhouder van de netbeheerders en kan wellicht sturen op de planning van de netbeheerders.
- // Aannemen van een prominente rol in zowel de regio Alkmaar als in de Provincie waardoor regio Alkmaar als motor van de economie in NHN wordt gezien. Het betreft planvorming RES en Energie-Infrastructuur.
- // Openstellen voor verschillende vormen van duurzame opwek. Naast opwek van zonne-energie is er onderzoek nodig naar opwek van windenergie (Hoge en lage masten), kernenergie, Geothermie, Aqua-thermie, etc.
- // Stimuleren en mee investeren in slimme energiesystemen om de periode van netcongestie te overleven. Mee investeren is een vorm van voor investeren omdat er terugverdientijden zijn te berekenen.
- // Investerings kunnen gezien worden als co-financiering waardoor er aanvragen aan de Regio Deal ingediend kunnen worden.
- // Indien de overheid mede investeert aandacht voor lokale partijen.

Van netbeheerders:

- // Actieve informatievoorziening aan overheid en ondernemers inzake voortgang planrealisatie.
- // Samenwerking met ondernemers die bereid zijn te investeren in duurzame en innovatieve oplossingen. Ook als het werkzaamheden betreft in het netwerk van de netbeheerders.
- // Toekennen van marktconforme vergoedingen aan ondernemers die ten gunste van haar omgeving flexibel willen omgaan met haar contractvermogen.
- // Toekennen van een structurele vergoeding aan de Centra voor verduurzaming zodat de medewerkers die rechtstreeks in contact staan met de ondernemers zorgdragen voor slimme oplossingen.
- // Investeren in samenwerkingsverbanden welke door ondernemers worden geïnitieerd zoals de duurzaamheidsloketten.

Van ondernemers:

- // Actieve deelname aan de verduurzaming en innovatie van bedrijventerreinen en winkelcentra. Onderzoeken of samenwerken in een collectief meer interessant is dan werken aan een individuele oplossing.
- // Ondernemers realiseren collectieve laadpleinen met management en opslag systemen om 's nachts elektrisch materieel te kunnen laden en overdag de opslagvoorziening.
- // Deelnemen aan structurele samenwerking met overheid en overige stakeholders;
- // Individuele ondernemers zijn of worden lid van haar bedrijven- of winkeliersvereniging en maken gebruik van het communicatie medium "Netwerk Ondernemend Alkmaar".

Van onderwijsinstellingen:

- // Meedenken over de aansluiting van het onderwijs op de werkgelegenheid in de regio en het leveren van de juiste skills voor de lokale arbeidsmarkt.
- // Stimuleren samenwerking tussen studenten en ondernemers in bijvoorbeeld de Talent Academy NHN waarbij ondernemers, studenten praktisch opleiden middels field labs die uitgevoerd worden bij de ondernemers.

9 Prioritering

Prioritering korte termijn (1 – 2 jaar):

Prioriteit 1

// Aanpassen regelgeving om jaarrond duurzaam energie op te kunnen wekken. Ondernemers hebben vergunning nodig voor opwek-, transport en opslag faciliteiten. De procedures dienen eenduidig en snel doorlopen te worden. Zolang de warmtetransitie op bedrijventerreinen niet is bepaald gaan bedrijven meer elektrificeren. Ondernemers hebben geen behoefte aan bijvoorbeeld de CSRD-verplichtingen.

Prioriteit 2

// Verbeteren samenwerking tussen ondernemers, overheid en netbeheerders

Prioriteit 3

// Vaststellen warmtetransitie visie voor wijken, bedrijventerreinen en winkelcentra

Prioriteit 4

// De benodigde ruimte voor energie infrastructuur verankeren in de Ruimtelijke Ordening

Prioritering lange termijn (2026 – 2030):

Prioriteit 1

// Wegwerken wachtlijsten voor energie aanvragen

Prioriteit 2

// Aanleg collectief warmtenet als alternatief voor aardgas om de druk op het elektriciteitsnet niet onnodig te belasten. Onderzoek meerdere warmtenetten dan alleen het restwarmtenet van de HVC.

Prioriteit 3

// Energie neutrale bedrijventerreinen en winkelcentra in 2040

10 Tot slot

Met vereende krachten dienen wij er gezamenlijk voor zorg te dragen dat Regio Alkmaar niet economisch op slot gaat tot 2035 omdat er geen energie beschikbaar is. De inzet van innovaties in slimme energiesystemen verdienen aandacht met de hoogste urgentie.

